

RÆLINGEN KOMMUNE
Enhet for tilrettelagte tjenester

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Deres ref./deres dato:
/

Vår ref.:
2012/2308-3/MONBJE

Arkivkode: Dato:
H01 19.12.2012

Svar på høring - Bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi i helse- og omsorgstjenesten og oppheving av avviklingsloven

Viser til høring på forslag til endringer i pasient- og brukerrettighetsloven av 3.10.2012.

Vedlagt saksfremlegg m/saksprotokoll av 19.11.12 i Komite for helse og sosial.

Med hilsen

Siv F. Stevenson
enhetsleder

RÆLINGEN KOMMUNE

Arkivkode/-sak:
H01 / 2012/2308-2**Saksframlegg**

Saksbehandler: Siv Stevenson

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
12/24	Komite for helse og sosial	19.11.2012
12/105	Kommunestyret	12.12.2012

Høring - Bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi i helse- og omsorgstjenesten og oppeving av avviklingsloven**Rådmannen tilrår komite for helse- og sosial å legge saken fram for kommunestyret med følgende innstilling:**

Rælingen kommune vedtar å sende inn høringsuttalelse som framgår under punkt 4 i saken.

Saksprotokoll i Komite for helse og sosial - 19.11.2012**Behandling:**

Rådmannens tilråing ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Rælingen kommune vedtar å sende inn høringsuttalelse som framgår under punkt 4 i saken.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.12.2012**Behandling:**

Innstillingen fra komite for helse og sosial ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Rælingen kommune vedtar å sende inn høringsuttalelse som framgår under punkt 4 i saken.

Saksutredning

1. Sammendrag

Rælingen kommune sender inn høringsuttalelse til forslag til endringer i pasient og brukerrettighetsloven – bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi helse- og omsorgstjenesten, og forslag til oppheving av midlertidig lov om avvikling av institusjoner og kontrakter om privatpleie under det fylkeskommunale helsevern for psykisk utviklingshemmede.

Rælingen kommune stiller seg positive til bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi, med de vilkår som er formulert i høringsskrivet. Vi legger til grunn at det er en bestemmelse som kan gi bedret livskvalitet og trygghet for mange, men som også kan være svært inngripende, og derfor må brukes med varsomhet, og ikke som en erstatning for personsentrert omsorg.

Rælingen kommune har ingen innvendinger til oppheving av avviklingsloven.

2. Innledning og bakgrunn

Rælingen kommune har fått til høring et forslag til endringer i pasient og brukerrettighetsloven, hvor de foreslås en særlig lovhjemmel som gir helse- og omsorgstjenesten adgang til å treffe vedtak om bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi i helse- og omsorgstjenester til myndige pasienter og brukere som mangler samtykkekompetanse.

Det har fra enkelte vært pekt på at dagens regelverk er fragmentert og til dels mangelfullt når det gjelder varslings- og lokaliseringsteknologi, da denne teknologien er et ganske nytt fenomen i helse- og omsorgstjenesten. NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg foreslår direkte regulering i helse- og sosiallovgivningen, noe som antas vil gi klarere regler, forenkle saksbehandlingen og tydeliggjøre hvilke avveininger som må gjøres for å ta i bruk hjelpemidler, som kan bidra til økt frihet og samtidig trygghet for mange brukere. Også Datatilsynet og Helsedirektoratet om velferdsteknologi har etterlyst en klarere regulering.

For å skape rettslig klarhet og for å legge bedre til rette for teknologi som kan avverge skade, fremme fysisk aktivitet og gi den enkelte trygghet, foreslår departementet derfor en særlig lovhjemmel for å anvende varslings- og lokaliseringsteknologi, for eksempel GPS, på demente og andre omsorgstrengende uten samtykkekompetanse.

Departementet foreslår også å oppheve midlertidig lov om avvikling av institusjoner og kontrakter under det fylkeskommunale helsevern for psykisk utviklingshemmede, da samtlige av de tidligere institusjonene under helsevern for psykisk utviklingshemmede er avviklet.

Høringsfristen til helse- og omsorgsdepartementet er 3. januar.

3. Tidligere behandling og vedtak

4. Rådmannens vurdering

4.1 Faglige forhold

Rælingen kommune stiller seg positivt til lovforslaget, slik det er formulert i høringsskrivet. Velferdsteknologi brukt på riktig måte, individuelt vurdert og tilpasset den enkelte, vil være en naturlig del av en personsentrert omsorg. Velferdsteknologi vil for eksempel kunne bidra til forbedret livskvalitet for personer med demens som ønsker å være fysisk aktive, men som blir begrenset av risikoen det er å gå ut fra eget hjem og ikke finne tilbake, eller være innstengt på en institusjonsavdeling uten mulighet til å gå en tur uten at personalet følger.

Eksempler på varslingsteknologi som kan bidra til å hindre skade / øke trygghet er fallalarmer og bevegelsesalarmer. Sporingsutstyr er utstyr som kan beregne og opplyse om geografisk posisjon, for eksempel GPS som kan bæres på kroppen, legges i lomme eller veske eller festes på bevegelseshjelpemiddel. GPS benytter mobilnettet til posisjonering. Et GPS støttesystem muliggjør sporing av bærer av GPS enheten.

Sonevarsling er en mulig funksjon i form av et elektronisk gjerde som kan programmeres på en GPS. Hvis for eksempel en person går utenfor en radius på 1 km fra personens bolig, varsles omsorgspersonalet, og de kan spore personen og komme til unnsetning.

I tilfeller hvor pasienten / brukeren selv samtykker til bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi, foreligger det ingen rettslige hinder for å ta dette i bruk. Dagens kap.4A i pasient- og brukerrettighetsloven lovhjemler gjennomføring av helsehjelp med tvang når vilkårene er oppfylt, men GPS kan etter departementets mening ikke anvendes med hjemmel i dagens kap. 4A.

Kommunen legger til grunn at tekniske løsninger for varsling der informasjon om vedkommende automatisk blir overført til helse- og omsorgstjenesten vil være inngripende, og det kan ikke ut fra bruken legges til grunn at vedkommende har samtykket, selv om bruker ikke direkte motsetter seg.

Pasienter med demens eller andre brukergrupper med kognitiv svikt, som er målgruppa til varslings- og lokaliseringsteknologi, har ofte manglende samtykkekompetanse.

Vilkårene i bestemmelsen medfører at tiltaket skal være drøftet med bruker / pårørende, hva pasienten / brukeren ville ha ønsket. Departementet foreslår avgrensning til de tilfellene / situasjonene det må antas å være i brukerens / pasientens interesse og at det i vurderingen skal legges vekt på om det er sannsynlig at pasienten / brukeren ville ha gitt tillatelse til tiltaket. Tiltaket skal videre være faglig forsvarlig, nødvendig for å hindre eller begrense risiko for skade på pasienten eller brukeren, tiltaket skal være forholdsmessig, og framstå som det minst inngripende tiltaket. Kommunen vurderer at disse vilkårene ivaretar viktige rettsikkerhetsgarantier, sammen med en grundig vurdering av samtykkekompetansen. Krav om enkeltvedtak som tidsavgrenses, hvor det sikres jevnlig evaluering / vurdering om tiltaket skal avsluttes er etter kommunens mening svært viktig.

Departementet etterlyser kommunenes mening om det er behov for en egen hjemmel for bruk av lokaliseringsteknologi som pasienten motsetter seg.

Departementet ser det som viktig at regelverket ikke er til hinder for å ta i bruk lokaliseringsteknologi, hvis kommunen finner det vanskelig å avgjøre om pasienten motsetter seg eller ikke. Lokaliseringsteknologi som personen motsetter seg, men hvor det vurderes at han / hun vil gå på tur alene, kan vurderes som mindre inngripende tiltak enn tilbakeholdelse i institusjon, i følge Departementet.

Rælingen kommune ser at saksbehandlingen etter den nye bestemmelsen vil bli utfordrende – både i.f.h.t. å forstå rekkevidden av tiltakene som kan brukes, og sikre likhet for loven. Det vil være mange individuelle vurderinger basert på skjønn, og vi ser for oss at det vil bli et tungt ansvar å risikolansere f.e.k.s , om vedkommende har samtykkekompetanse, ville motsatt seg, kan bevege seg i trafikk o.s.v.

Kommunen presiserer at varslings- og lokaliseringsteknologi må sees i sammenheng med andre trygghetstiltak, og komme som et supplement til personlig hjelp, tradisjonelle hjelpemidler og tilrettelegging av bomiljø. Disse innretningene, for eksempel GPS bør brukes varsomt, ikke som generell overvåking, og ikke som erstatning for personell.

Oppfølgingskapasiteten bør være god nok, og tjenesten bør være godt organisert. Vi ser risiko ved responstid når tjenesten varsles (personell bør være i umiddelbar nærhet).

Rælingen kommune vurderer videre at det vil være svært vanskelig å vurdere vedtak om varslings- og lokaliseringsteknologi som pasienten motsetter seg, og ser også det vil bli utfordrende å gjennomføre vedtak, med høy risiko for negative konsekvenser.

Rælingen kommune vurderer at lovendringen vil medføre økte administrasjonsutgifter i forbindelse med saksbehandling, oppfølging og evaluering av tiltakene, og eventuelt innkjøpskostnader for institusjonene.

Helse- og omsorgstjenestelovens kapittel. 9 om bruk av tvang og makt ovenfor personer med psykisk utviklingshemming gir, dersom lovens omfattende vilkår er oppfylt, allerede adgang for kommunen å treffe vedtak om bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi. Rælingen kommune er enig i at disse reglene på sitt område skal gå foran reglene i lovforslaget i pasient- og brukerrettighetslovens kap 4A.

Rælingen kommune bifaller departementets forslag om oppheving av avviklingsloven. Alle institusjonene under Helsevern for psykisk utviklingshemmede er avviklet, og de siste utskrivningsvedtakene ble iverksatt i januar 2008.

4.2 Samfunnsmessige forhold

4.3 Miljømessige forhold

4.4 Juridiske forhold

4.5 Økonomiske forhold

Departementet legger til grunn at lovforslaget i seg selv ikke innebærer økonomiske konsekvenser. Rælingen kommune presiserer at gjennomføring av lovforslaget vil gi økte kostnader, både i.f.h.t lønn (mer saksbehandling, tilgjengelig personell / mottaker av signalene) samt investering i selve utstyret og løpende driftsutgifter til vedlikehold / service av dette.

4.6 Administrative og personalmessige konsekvenser

Departementet legger til grunn at lovforslaget i seg selv ikke innebærer administrative konsekvenser. Kommunen presiserer at lovforslaget vil medføre utfordrende saksbehandling og oppfølging, og at det vil være behov for høyere kompetanse både hos de som arbeider med pasienten/brukeren til daglig, og saksbehandlerne, i tillegg til innkjøpskompetanse.

4.7 Alternative løsninger

4.8 Prinsipielle avklaringer

5. Uttalelse fra andre (intern høringsprosess)

6. Oppsummering og konklusjon

Forslag til endringer i pasient og brukerrettighetsloven vedrørende bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi i helse- og omsorgstjenesten er et viktig bidrag for å skape mer rettslig

klarhet. Lovforslaget legger til rette for bruk av ny teknologi, som kan gi enkelte myndige pasienter som mangler samtykkekompetanse mulighet for å bo hjemme lengre og være i aktivitet, samtidig som pårørende opplever trygghet.

Bestemmelsen kan være inngripende i brukers / pasients integritet, og teknologien må brukes med varsomhet, som et supplement til omsorgstjenester, og ikke som en erstatning for personell.

Rælingen, (dato)

Eivind Glemmestad
rådmann